

64/2010

Sovitteludirektiivin täytäntöönpano

Lausuntotiivistelmä

*oikeusministeriö
justitieministeriet*

Sovitteludirektiivin täytäntöönpano

Lausuntotiivistelmä

20.8.2010

Julkaisun nimi	Sovitteludirektiivin täytäntöönpano Lausuntotiivistelmä		
Tekijä	Maarit Leppänen		
Oikeusministeriön julkaisu	Mietintöjä ja lausuntoja	Sarjanumero	64/2010
OSKARI numero	OM 16/41/2009	HARE numero	OM035:00/2009
ISSN-L	1798-7091		
ISSN (nid.)	1798-7091	ISSN (PDF)	1798-7105
ISBN (nid.)	978-952-259-042-8	ISBN (PDF)	978-952-259-043-5
Asia- ja avain- sanat	EU-lainsäädäntö, sovittelu, täytäntöönpano, oikeudenkäynti, vanhentuminen		
Tiivistelmä	<p>Julkaisu sisältää tiivistelmän sovittelutyöryhmän mietinnöstä (Sovitteludirektiivin täytäntöönpano, Mietintöjä ja lausuntoja 36/2010) annetuista lausunnoista. Oikeusministeriö pyysi lausunnon 34 viranomaiselta ja muulta taholta, joista 26 antoi lausunnon.</p> <p>Direktiivin täytäntöönpanemisesta suoraan johtuvista lainsäädäntöehdotuksista saatu palaute on myönteinen. Tuomioistuinsovittelua koskevien muutosehdotusten osalta lausuntopalaute on jakaantuneempaa.</p>		

20.8.2010

Publikationens titel	Genomförande av medlingsdirektivet Sammandrag av utlåtandena		
Författare	Maarit Leppänen		
Justitieministeriets publikation	Betänkanden och utlåtanden	Serienummer	64/2010
OSKARI nummer	JM 16/41/2009	HARE nummer	JM035:00/2009
ISSN-L	1798-7091		
ISSN (häft.)	1798-7091	ISSN (PDF)	1798-7105
ISBN (häft.)	978-952-259-042-8-	ISBN (PDF)	978-952-259-043-5
Sak- och nyckelord	EU-lagstiftning, medling, verkställighet, rättegång, preskription		
Referat	<p>Publikationen innehåller ett sammandrag av yttrandena om betänkandet av medlingsarbetsgruppen (Genomförande av medlingsdirektivet, Betänkanden och utlåtanden 36/2010). Justitieministeriet begärde utlåtande om betänkandet av 34 myndigheter och övriga parter och erhöll svar av 26 av dem.</p> <p>De av direktivets genomförande direkt föranledda lagstiftningsförslagen har erhållit positivt gensvar. Beträffande förslagen till ändring av bestämmelserna om domstolsmedling är remissutfallet mera fragmenterat.</p>		

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	9
2 YLEISET ARVIOT EHDOTUKSESTA.....	10
2.1 Aluksi.....	10
2.2 Ministeriöt	11
2.3 Laillisuusvalvojat.....	11
2.4 Hovioikeudet	11
2.5 Käräjäoikeudet.....	12
2.6 Oikeusaputoimistot.....	13
2.7 Valtion viranomaiset.....	13
2.8 Kunnan sosiaaliviranomaiset.....	14
2.9 Yhdistykset ja intressiorganisaatiot	15
3 PYKÄLÄKOHTAISET HUOMAUTUKSET	17
3.1 Laki riita-asioiden sovittelusta ja sovinnon vahvistamisesta yleisissä tuomioistuimissa	17
3.1.1 Yleiset säännökset (1 luku).....	17
3.1.2 Tuomioistuinsovittelu (2 luku).....	18
3.1.3 Tuomioistuimen ulkopuolisessa sovittelussa tehdyn sovinnon vahvistaminen täytäntöönpanokelpoiseksi (3 luku)	21
LIITE: Lausuntopyynnöt	24

1 Johdanto

Oikeusministeriö asetti 1 päivänä lokakuuta 2009 työryhmän, jonka tehtäväksi annettiin laatia ehdotus hallituksen esitykseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston tietyistä sovittelun näkökohdista siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetun direktiivin 2008/52/EY täytäntöön panemiseksi. Työryhmän tehtävänä oli valmistella ehdotus direktiivin täytäntöön panemiseksi tarvittavasta lainsäädännöstä siltä osin kuin on kysymys sovittelumenettelyn määritelmästä, menettelystä sovinnon vahvistamiseksi täytäntöönpanokelpoiseksi, todistuskiellosta sovittelumenettelyä seuraavassa oikeudenkäynnissä sekä sovittelumenettelyn vanhentumisajan keskeyttävästä vaikutuksesta. Työryhmän oli myös otettava kantaa siihen, tulisiko lainsäädäntöä soveltaa vain rajat ylittäviä riitoja koskevaan sovitteluun vai myös sovittelumenettelyihin, joissa ei ole liittymiä muihin jäsenvaltioihin.

Työryhmä luovutti mietintönsä 22 päivänä huhtikuuta 2010 (Sovitteludirektiivin täytäntöönpano, oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 36/2010).

Ehdotuksessa esitetään säädettäväksi laki riita-asioiden sovittelusta ja sovinnon vahvistamisesta yleisissä tuomioistuimissa. Lain sovinnon vahvistamista täytäntöönpanokelpoiseksi koskevia säännöksiä sovellettaisiin sekä rajat ylittäviin riita-asioihin että asioihin, joissa ei ole liittymiä muihin jäsenvaltioihin.

Laki korvaisi voimassa olevan lain riita-asioiden sovittelusta yleisissä tuomioistuimissa. Niin sanottua tuomioistuinsovittelua koskevat säännökset otettaisiin eräitä tarkistusehdotuksia lukuun ottamatta pääosin muuttamattomina uuteen lakiin. Esimerkiksi tuomioistuinsovittelun yleisöjulkisuutta esitetään rajoitettavaksi nykyisestä.

Laissa säädettäisiin sekä tuomioistuinsovittelusta että tuomioistuimen ulkopuolisessa sovittelussa tehdyn sovinnon vahvistamisesta täytäntöönpanokelpoiseksi. Viimeksi mainitun sovinnon täytäntöönpanokelpoiseksi vahvistaisi ehdotuksen mukaan kärjäoikeus. Ehdotettua lakia sovellettaisiin vain yleisissä tuomioistuimissa.

Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi oikeudenkäymiskaaren todistamiskieltoa koskevaa säännöstä siten, että sovittelija tai hänen avustajansa ei saisi riita-asian oikeudenkäynnissä todistaa siitä, mitä hän tehtävässään on saanut tietää soviteltavasta asiasta. Näin saatettaisiin kansallisesti voimaan direktiivin sovittelun luottamuksellisuutta koskeva säännös.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi velan vanhentumisesta annettua lakia siten, että saataavaa koskevan riita-asian käsitteleminen tuomioistuinsovittelussa tai sellaisessa sovittelumenettelyssä, jossa tehty sovinto olisi mahdollinen vahvistaa kärjäoikeudessa täytäntöönpanokelpoiseksi, olisi oikeudellinen katkaisutoimi.

Oikeusministeriö pyysi ehdotuksesta lausunnon yhteensä 34 eri viranomaiselta, järjestöltä ja asiantuntijalta. Tiivistelmän liitteenä on luettelo lausunnonantajista. Pyydetyistä lausunnoista saapui yhteensä 26.

Tiivistelmän 2 jaksoon on sisällytetty lausunnonantajien arviot ehdotuksesta yleisellä tasolla. Lausunnoista on, siltä osin kuin niistä on lausuttu, poimittu yleisarviot lain soveltamisalasta, tuomioistuinsovittelua koskevista muutosehdotuksista, tuomioistuimen ulkopuolisen sovittelun määritelmästä ja tällaisessa sovittelussa tehdyn sovinnon vahvistamismenettelystä, sovittelijaa ja hänen avustajaansa koskevasta todistamiskiellostä sekä sovittelun säätämisestä oikeudelliseksi katkaisutoimeksi. Pykäläkohtaiset huomiot on sijoitettu tiivistelmän 3 jaksoon. Jaksoon on sisällytetty vain ne lakiehdotuksen sisältämät pykälät, joita on lausunnoissa esitetty muutettavaksi.

2 Yleiset arviot ehdotuksesta

2.1 Aluksi

Kaikki lausunnonantajat puoltavat mietinnössä ehdotettua lakiteknistä ratkaisua. Lausunnonantajat myös kannattavat ehdotusta siitä, että sovinnon vahvistamista täytäntöönpanokelpoiseksi koskevia säännöksiä sovellettaisiin sekä rajat ylittäviin riita-asioihin että asioihin, joissa ei ole liittymiä muihin jäsenvaltioihin. Myös todistamiskieltoa sekä sovittelun säätämistä oikeudelliseksi katkaisutoimeksi koskevia ehdotuksia kannatetaan yksimielisesti.

Tuomioistuinsovittelua koskevien muutosehdotusten lausuntopalaute on jakautuneempaa. Selkeä enemmistö lausunnonantajista kannattaa nimenomaisesti tuomioistuinsovittelun yleisöjulkisuuden rajoittamista (11 kpl). Kaksi lausunnonantajaa kuitenkin vastustaa voimakkaasti säännöksen muuttamista mietinnössä esitetyllä tavalla. Muilla lausunnon antaneilla tahoilla ei ole julkisuutta koskevaan ehdotukseen huomautettavaa.

Ehdotusta, jolla poistettaisiin sovittelijan mahdollisuus omasta aloitteestaan ehdottaa sovintoratkaisua tuomioistuinsovittelussa, sekä kannatetaan (4 kpl) että vastustetaan (6 kpl). Ehdotusta siitä, että sovittelua pyytävän osapuolen tulisi voida ehdottaa tietyn tuomarin määräämistä sovittelijaksi, pääosin kannatetaan tai pidetään hyväksyttävänä (6 kpl). Eduskunnan oikeusasiamies pitää kuitenkin sanottua ehdotusta ongelmallisena.

Ehdotettua menettelyä tuomioistuimen ulkopuolisessa sovittelussa tehdyn sovinnon vahvistamiseksi täytäntöönpanokelpoiseksi kannatetaan. Useampi lausunnonantaja (5 kpl) tuo kuitenkin menettelyn ongelmakohtana esiin soveltamisalaan kuulumisen ja vahvistamisen esteiden arvioimisen sovintosopimukseen sovellettavan lain mukaan. Riita-asian määritelmää ei myöskään pidetä riittävän selkeänä. Laista tai lain perusteluista olisi selkeästi käytävä ilmi, kuuluvatko lapsen huoltoa, tapaamisoikeutta ja elatusta koskevat sopimukset lakiehdotuksen 3 luvun soveltamisalaan vai ei.

2.2 Ministeriöt

Työ- ja elinkeinoministeriö on ilmoittanut, ettei sillä ole työryhmämietinnöstä lausuttavaa.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää mietinnön ehdotuksia hyvinä ja perusteltuina. Ministeriö esittää kuitenkin, että ehdotetun lainsäädännön ja rikos- ja eräiden riita-asioiden sovittelua koskevan lain välistä rajanvetoa tulisi hallituksen esityksen perusteluissa tarkentaa siten, että niistä ilmenisi milloin on kysymys ehdotetun lain mukaisesta riita-asioiden sovittelusta ja milloin rikossovittelulain mukaisesta riita-asian sovittelusta.

2.3 Laillisuusvalvojat

Eduskunnan oikeusasiamies (EOA) pitää lain soveltamisalaa perusteltuna ja suhtautuu ehdotuksen tavoitteisiin ja siinä tehtyihin peruslinjauksiin myönteisesti. Esitykseen sisällytettyä ehdotusta siitä, että asianosaisella olisi mahdollisuus esittää tuomioistuinsovittelua koskevassa hakemuksessaan tietyn tuomarin määräämistä sovittelijaksi, EOA pitää mahdollisena ongelmallisena tuomioistuimen tai yksittäisen tuomarin riippumattomuuden ja puolueettomuuden vaatimuksen kannalta. Ehdotusta tulisi näiltä osin vielä pohtia jatkovalmistelussa. EOA pitää myös ehdotusta tuomioistuinsovittelun yleisöjulkisuudesta rajaamisesta ongelmallisena perustuslain 21 §:n 2 momentin ja yleisemmin julkisuusperiaatteen kannalta. Hän esittää, että asian jatkovalmisteluissa tulisi kiinnittää huomiota siihen, onko ehdotus tuomioistuinsovittelun lähtökohtaisesta ei-julkisuudesta direktiivin edellyttämä ja muutoin hyväksyttävä.

EOA toteaa tuomioistuimen ulkopuoliselle sovittelulle ehdotettua määritelmää varsin avoimeksi. Hän katsoo, että kaupallisten toimijoiden tai järjestöjen piirin rajaamista tulisi harkita jatkovalmistelussa. Lisäksi tulisi harkita tarvetta säätää yksityisten palveluntarjoajien osalta sovittelupalveluiden yleisestä johdosta, ohjauksesta ja valvonnasta. Lisäksi EOA huomauttaa, että sovittelumahdollisuuksista, -menettelystä ja koulutuksesta olisi aiheellista tiedottaa myös oikeusministeriön internetsivustoilla.

Valtioneuvoston oikeuskansleri on ilmoittanut, ettei hänellä ole huomautettavaa työryhmän ehdotukseen.

2.4 Hovioikeudet

Vaasan hovioikeus hyväksyy esityksen sisällön. Hovioikeus tukee erityisesti ehdotusta tuomioistuinsovittelun yleisöjulkisuuden rajaamisesta ja toteaa käytännön osoittaneen asianosaisille olevan tärkeää, että sovittelu voidaan toimittaa yleisön läsnä olematta. Koska harva tuomari sopii sovittelutehtäviin, hovioikeus esittää harkittavaksi, että kaikissa hovioikeuspiireissä olisi vain muutama sovittelija. Heitä tulisi voida käyttää kaikissa hovioikeuspiirin alioikeuksissa ja näin turvata sovittelijan erityisasiantuntemus esimerkiksi lapsi- tai rakennusriidoissa. Hovioikeus pitää myös perusteltuna velan vanhentumista koskevan lain muuttamista esitetyllä tavalla.

2.5 Käräjäoikeudet

Helsingin käräjäoikeus pitää ehdotetun lain soveltamisalaa hyvänä. Valtion tehtävänä on kuitenkin informoida kansalaisia siitä, millaisessa sovittelussa tehty sovinto on mah-

dollista vahvistuttaa täytäntöönpanokelpoiseksi. Lisäksi valtion ja oikeusministeriön tehtävänä on huolehtia direktiivin edellyttämällä tavalla sovittelukoulutuksen järjestämisestä ja valvomisesta, jotta sovittelutoiminnan asianmukaisuus ja saatavuus turvattaisiin.

Helsingin kärjäoikeus katsoo, että esitetyt muutokset tuomioistuinsovittelua koskeviin säännöksiin asianmukaisesti selkeyttävät eroa sovinnon edistämisen ja tuomioistuinsovittelun välillä. Helsingin kärjäoikeus puoltaa ehdotusta siitä, että sovittelua pyytävän osapuolen tulisi voida ehdottaa määrättyä tuomaria sovittelijaksi heidän väliseen riitaan. Kärjäoikeus huomauttaa kuitenkin, ettei työryhmä ole ottanut kantaa siihen, miten menetellä, jos ehdotettu tuomari ei ole kouluttautunut sovittelijaksi. Sovittelukoulutus tulisi kärjäoikeuden näkemyksen mukaan olla osa tuomareiden perus- ja jatkokoulutusta. Kärjäoikeus toteaa, että mietinnössä kysymystä menettelyn julkisuudesta on käsitelty laajasti. Tuomioistuin toteaa, että tulevaisuuden kannalta menettelyn säätäminen ”ei-julkiseksi” on tuomioistuinsovittelua menettelyllisesti vahvasti tukeva ja että muutos olisi merkittävä askel kohti moniovista tuomioistuinta.

Helsingin kärjäoikeus katsoo, että tuomioistuinsovittelijan vaitiolovelvollisuutta koskevaa säännöstä olisi tullut pohtia laajemmin ja verrata tilannetta muuhun lainsäädäntöön. Myös vahvistamismenettelyssä rajat ylittävään sovintoon sovellettavaa lakia koskevaa kysymystä tulisi tarkastella yksityiskohtaisemmin.

Oulun kärjäoikeus suhtautuu myönteisesti työryhmän direktiivin täytäntöönpanosta johtuviin ehdotuksiin tuomioistuimen ulkopuolisessa sovittelussa tehdyn sovinnon vahvistamisesta täytäntöönpanokelpoiseksi sekä todistamiskiellosta ja velan vanhentumisen katkaisemisesta. Kielteisesti kärjäoikeus suhtautuu tuomioistuinsovittelua koskevien säännösten muuttamiseen ja katsoo, että nykyisen sovittelulain säännökset tulisi siirtää muuttamattomina uuteen lakiin. Kärjäoikeus pitää tuomioistuinsovittelua koskevia muutosehdotuksia periaatteellisesti merkittävinä ja katsoo, että niitä olisi tullut valmistella huolellisemmin laajapohjaisemmassa työryhmässä, jossa olisi ollut laajemmin edustettuna sovittelijoina toimineita tuomareita. Kärjäoikeus pitää hyvän lainsäädäntötavan vastaisena, että sovitteludirektiivin implementoinnin varjolla tehdään merkittäviä muutoksia vain lyhyen aikaa voimassa olleeseen, perusteellisesti ja harkitusti valmistettuun lakiin.

Oulun kärjäoikeus vastustaa ehdotusta tuomioistuinsovittelun rajaamista fasilitatiiviseen sovitteluun, eikä pidä muutosta tarpeellisena direktiivin implementoinniksi. Sovittelijan tulisi tuomioistuinsovittelussa edelleen voida tehdä sovintoehdotuksia osapuolten siihen suostuessa ja perustaa tekemänsä sovintoehdotuksen kohtuullisuusharkintaan. Oulun kärjäoikeus ei myöskään yhdy mietinnössä esitettyyn käsitykseen siitä, että tuomioistuinsovittelua pyytävä henkilö voisi jo nykyisinkin pyytää tietyn tuomarin määräämistä sovittelijaksi. Tämän mahdollisuuden tuominen lakiin olisi periaatteellisesti hyvin merkittävä asia, minkä vuoksi ehdotuksen perusteluja tulisi tältä osin täsmentää ja argumentaatiota parantaa. Kärjäoikeus ei kuitenkaan vastusta sanottua muutosehdotusta. Koska sovittelun onnistumisen kannalta on tärkeää, että osapuolet luottavat sovittelijaan ja kysymys ei ole oikeudenkäynnistä, olisi kärjäoikeuden näkemyksen mukaan mahdollista tinkiä tuomarin määräytymisen sattumanvaraisuudesta.

Oulun kärjäoikeus vastustaa sovittelumenettelyn julkisuutta koskevan säännöksen muuttamista. Kärjäoikeus toteaa, että tuomioistuinmenettelyn – jota tuomioistuinsovitte-
telukin on – on jo yleisen luottamuksen ylläpitämisen vuoksi oltava mahdollisimman
julkista. Tämän vuoksi tuomareiden toiminnan on oltava mahdollisimman suuren julki-
sen kontrollin alaisuudessa silloinkin, kun he toimivat sovittelijoina. Kun työryhmä rin-
nastaa tuomioistuinsovitte-
telun tässä mielessä rikossovitteluun tai yleisesti muuhun vi-
ranomaistoimintaan, ei tätä tuomioistuin-
aspektia ole lainkaan otettu huomioon.

Pirkanmaan kärjäoikeus pitää ehdotetun lain soveltamisalaa hyvänä. Kärjäoikeus
kannattaa ehdotettuja muutoksia tuomioistuinsovitte-
telua koskeviin säännöksiin sovin-
toehdotuksen tekemisestä, sovittelun yleisjulkisuudesta sekä mahdollisuudesta pyytää
tuomioistuimen tietyn tuomarin määräämistä sovittelijaksi.

Pirkanmaan kärjäoikeus toteaa, että rajat ylittävien sovintosopimusten osalta voi olla
vaikeaa ja resursseja vievää selvittää, onko sovinto lain vastainen, selvästi kohtuuton tai
kolmannen oikeutta loukkaava. Tämän vuoksi kansainvälisten vahvistamishakemusten
määrää olisi seurattava.

Kärjäoikeus pitää oikeudenkäymiskaaren 17 lukuun ja velan vanhentumista koskevaan
lakiin ehdotettuja muutoksia perusteltuina.

Päijät-Hämeen kärjäoikeus pitää työryhmän ehdottamaa lainsäädäntöä eräin tarken-
nuksin kannatettavana.

Vantaan kärjäoikeudella ei ole huomautettavaa mietinnön periaateratkaisuihin. Kärä-
jäoikeus kuitenkin vastustaa ehdotusta, jolla rajoitettaisiin sovittelijan mahdollisuutta
ehdottaa sovintoratkaisua tuomioistuinsovitte-
telussa. Kärjäoikeus myös kyseenalaistaa
tällaisen rajoittavan säännöksen merkitystä. Sovittelija voi käytännössä ohjata keskuste-
lua siten, että osapuolet pyytävät sovintoesitystä.

2.6 Oikeusaputoimistot

Helsingin oikeusaputoimisto pitää ehdotusta kaikin puolin onnistuneena.

Lahden oikeusaputoimistolla ei ole huomautettavaa mietinnön johdosta.

2.7 Valtion viranomaiset

Kuluttajavirasto katsoo, että uudistus monipuolistaisi osapuolten mahdollisuuksia saada
riitansa ratkaistuksi ja että se näin parantaa oikeusturvan saatavuutta.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kannattaa eräin täsmennyksin mietinnön sisäl-
tämää ehdotusta. THL kannattaa mietinnössä ehdotettua määritelmää tuomioistuimen
ulkopuoliseksi sovitteluksi sekä 3 luvun soveltamisalan rajaamista dispositiivisiin riita-
asioihin. Lain 3 lukua ei sovellettaisi indispositiivisiin riita-
asioihin kuten esimerkiksi
isyyden vahvistamista ja kumoamista koskeviin asioihin eikä eräiltä osin myöskään lap-

sen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskeviin asioihin tai eräisiin holhousasioihin, joista on omat säännöksensä.

THL kannattaa fasilitatiivisen menettelyn soveltamista pääsääntöisesti myös tuomioistuinsovittelessa, sillä menettely kytkee tuomioistuinsovittelessa restoratiiviseen oikeuteen ja siten osapuolten omaan aktiivisuuteen ja päätäntävaltaan. Sen toteuttaminen edellyttää kuitenkin sitä, että tuomioistuinsovittelessa toteuttajat koulutetaan perusteellisesti menettelyn käytäntöihin. Evaluatiivista sovittelessa menettelyä ei myöskään tulisi kategorisesti sulkea menettelyn ulkopuolelle. Riita-asioissa osapuolten välit voivat tulehtua niin pahoin, että he itse eivät löydä ratkaisua. Tällöin heidän tulisi voida tiukassa tilanteessa tukeutua sovittelessa tekemään ”välimiestyypin” esitykseen (”med-arb” –sovittelessa).

THL kannattaa ehdotusta nykyisen tuomioistuinsovittelessa yleisöjulkisuutta koskevan säännöksen muuttamisesta siten, että tuomioistuinsovittelessa jatkossa toimitetaan yleisön läsnä olematta, jos asianosaiset eivät toisin sovi. THL kannattaa sanottua ehdotusta rikos- ja riita-asioiden sovittelessa saadun kokemuksen perusteella. Ehdotus vahvistaisi selvästi sovittelessa luottamuksellista ilmapiiriä. THL kannattaa myös ehdotusta todistamiskielloksi.

THL ehdottaa, että mahdollisuutta sovittelessa-avustajan käyttämisestä tuomioistuinsovittelessa tulisi laissa säännellä yksityiskohtaisemmin ja sallia myös ns. tuomioistuimen ulkopuolisen henkilön käyttäminen pääsovittelessa tuomarin sijasta. THL perustelee näkemystään sillä, että jo nyt rikos- ja riita-asioiden sovittelessa on saatu erinomaisia tuloksia ns. koulutettujen kansalaisten käyttämisestä monentyyppisten riita-asioidenkin sovittelessa joina.

2.8 Kunnan sosiaaliviranomaiset

Helsingin kaupungin sosiaalivirasto pitää ehdotusta hyvänä. Sosiaalivirasto kannattaa tuomioistuinsovittelessa sääntämistä lähtökohtaisesti ei-julkiseksi ja korostaa lausunnoissaan luottamuksellisen ilmapiiriin turvaamisen tärkeyttä.

Sosiaalivirasto pitää tuomioistuimen ulkopuolisen sovittelessa määritelmiä ongelmallisenä lapsen huoltoa, tapaamisoikeutta ja elatusta koskevien asioiden osalta. Esityksestä ei käy selvästi ilmi se, kuuluisivatko tuomioistuimen ulkopuolisessa sovittelessa tehdyt lapsiasioita koskevat sovinnot lain 3 luvun soveltamisalaan. Jos tarkoituksena on, etteivät nämä asiat kuuluisi luvun soveltamisalaan, olisi tämä selkeästi mainittava lain yksityiskohtaisissa perusteluissa. Jos tarkoitus taas on, että sanotut asiat kuuluisivat 3 luvun säännösten soveltamisalaan, tulisi lakiin lisätä tuomioistuinsovittelessa koskevaa 10 §:ää vastaava säännös, jolla lapsen etu turvattaisiin.

Helsingin kaupungin sosiaalivirasto katsoo lisäksi, että nykyisten hyvien sovittelessa käytäntöjen laajempaa, valtakunnallista käyttöönottoa tulisi tukea koulutuksellisesti.

Lahden sosiaali- ja terveysvirasto puoltaa ehdotusta.

Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla ei ole ehdotukseen huomautettavaa.

2.9 Yhdistykset ja intressiorganisaatiot

Elinkeinoelämän keskusliitto (EK) pitää mietintöä hyvin laadittuna ja katsoo, että mietinnön ehdotukset ovat tarkoituksenmukaisia ja kannatettavia. Siltä osin kuin työryhmä mietinnössään on selostanut kilpailurajoituslain sisältöä, EK viittaa kilpailulaki 2010 - työryhmän tekemiin ehdotuksiin kilpailurajoituslain muuttamisesta kilpailulaiksi. Ehdotuksessa esitetään muutoksia muun muassa kilpailurajoituslain vanhentumissäännöksiin.

EK tukee ehdotettua direktiivin soveltamisalan laajentamista koskevaa ratkaisua. EK pitää ehdotettuja tuomioistuimen ulkopuolisen sovittelun määritelmän tarkennuksia tärkeinä ja perusteltuina. Sovittelusopimuksen olemassaolo on tärkeää myös sen vuoksi, että tällöin voidaan asianmukaisesti osoittaa velan vanhentumisen keskeytymisen ajan kohta.

EK kannattaa myös ehdotettua yleisöjulkisuuden rajaamista tuomioistuinsovittelussa ja viittaa tältä osin erityisesti siihen, että sovittelussa osapuolten tarkoituksena on vapaaehtoisesti ja vapaamuotoisesti löytää ratkaisu heidän väliseen kiistaan. Yleisöjulkisuus saattaisi häiritä osapuolten neuvotteluita ja näin vaarantaa koko prosessin lopputuloksen.

Finanssialan Keskusliitto (FK) suhtautuu ehdotukseen myönteisesti. FK pitää esitettyä lain soveltamisalaa perusteltuina. Lisäksi FK katsoo, että esitys sovinnon vahvistamisesta täytäntöönpanokelpoiseksi tukee vallitsevaa käytäntöä.

Keskuskauppakamarilla (KKK) ei ole ehdotukseen huomautettavaa.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry (SAK) toteaa, että Suomi on velvollinen panemaan sovitteludirektiivin kansallisesti täytäntöön, eikä sillä ole ehdotukseen tältä osin huomautettavaa. SAK huomauttaa kuitenkin, että työoikeudellisissa ja erityisesti harmaan talouden piiriin kuuluvissa tai taloudellista voittoa tavoittelevissa työläinsäädännön noudattamatta jättämistilanteissa tulisi ensisijaisesti jatkossakin toteutua normaali oikeusprosessi.

Suomen Asianajajaliitto ry (Asianajajaliitto) kannattaa mietinnön ehdotuksia. Asianajajaliitto pitää ehdotettua lain soveltamisalaa järkevänä ja lainsäädännön yleisten lähtökohtien mukaisena. Asianajajaliitto pitää hyvänä ehdotusta tuomioistuinsovittelun rajaamiseksi fasilitatiiviseen sovitteluun.

Asianajajaliitto kannattaa mietinnössä ehdotettua lähtökohtaa, jonka mukaan tuomioistuinsovittelu toimitetaan yleisön läsnä olematta, jolleivät sovittelun osapuolet toisoin sovi. Lähtökohta on direktiivin tarkoituksen mukainen, eivätkä oikeusturvanäkökohdat edellytä yleisön oikeutta olla läsnä, kun kysymys ei ole oikeudellisesta ratkaisutoiminnasta vaan fasilitatiivisesta menettelystä, jossa sovittelija pyrkii avustamaan osapuolia

pääsemään erimielisyydestään sovinnolliseen ratkaisuun. Sovittelun onnistumisedellytysten kannalta on keskeistä, että menettely voidaan toimittaa yleisön läsnä olematta, elleivät kaikki osapuolet toisin sovi.

Asianajajaliitto puoltaa ehdotusta tuomioistuimen ulkopuolisessa menettelyssä tehdyn sovinnon vahvistamismenettelyksi ja tällaisen sovittelun määritelmäksi. Tuomioistuimen toimivaltaa koskevaa säännöstä Asianajajaliitto pitää tarpeellisena.

Suomen Lakimiesliitto ry (Lakimiesliitto) tukee ehdotusta siitä, että tuomioistuinsovitte-
lua pyydetessä olisi mahdollista esittää tietyn tuomarin määräämistä sovittelijaksi sekä
ehdotusta tuomioistuinsovitte-
lun julkisuutta koskevan säännöksen muuttamisesta. La-
kimiesliitto ei kannata tuomioistuinsovitte-
lun rajaamista fasilitatiiviseen sovitteluun
poistamalla sovittelijan oikeus tehdä omasta aloitteestaan sovintoehdotuksia.

Lakimiesliitto tukee mietinnössä esitettyjä ehdotuksia todistamiskiellosta ja vanhentumisen katkaisemisesta.

Tuomioistuimen ulkopuolisessa menettelyssä tehdyn sovinnon vahvistamisessa Laki-
miesliitto pitää ongelmallisena sitä, että sovinnon mahdollinen lainvastaisuus arvioitai-
siin sopimukseen sovellettavan lain mukaan. Olisi lainkäyttäjälle yksinkertaisempaa, jos
sovintoa ei saisi vahvistaa sen ollessa Suomen oikeusjärjestyksen perusteiden vastainen.
Lakimiesliitto katsoo myös, että lakiin tulisi kirjata velvollisuus kuulla sovinnon muita
osapuolia sovinnon vahvistamista koskevasta hakemuksesta.

Lisäksi Lakimiesliitto esittää harkittavaksi rikossovittelua koskevan lain mukaisen so-
vitte-
lun ja nyt ehdotetun lainsäädännön mukaisen sovittelun integroimista jollain tasolla
sovittelun tuottavuuden ja tehokkuuden parantamiseksi.

Akava ry yhtyy lausunnossaan Lakimiesliiton lausunnossa esitettyyn.

Suomen sovittelufoorumi ry (SSF) on lausunnossaan ainoastaan kommentoinut tuomio-
istuinsovitte-
luun liittyviä säännösehdo-
tuksia. SSF toteaa, että ehdotuksessa on korjattu
kaikki ne puutteet, jotka jäivät alkuperäiseen lakiin. Salassapitosäännöksen tarkoitusta
SSF pitää kuitenkin epäselvänä. Mietinnössä tehtyjen ehdotusten lisäksi SSF esittää
myös eräitä muita pykäläi-
ä muutettavaksi. SSF huomauttaa myös, ettei lakiehdotukseen
sisälly säännöstä tuomioistuinsovitte-
lussa tehdyn sovintosopimuksen seurannasta. Täl-
lainen olisi SSF:n näkemyksen mukaan tarpeellinen.

Suomen tuomariliitto ry (tuomariliitto) pitää ehdotusta pääosin hyväksyttävänä. Tuoma-
riliitto puoltaa muun muassa mahdollisuutta esittää tiettyä tuomaria sovittelijaksi, ylei-
söjulkisuuden rajaamista tuomioistuinsovitte-
lussa ja todistamiskieltoa koskevia ehdo-
tuksia sekä ehdotusta velan vanhentumista koskevan lain muuttamiseksi.

Tuomariliitto vastustaa ehdotusta (tuomioistuin)sovittelijan sovintoehdotuksenteko-
oikeuden kaventamiseksi. Tuomariliitto pitää tätä ehdotusta tarpeettomana ja sovitteli-
joiden ammattitaitoa vähättelevänä. Joskus tulee esiin tilanteita, joissa kummankaan
osapuolen kasvot eivät salli ensimmäisenä pyytää sovintoehdotusta, vaikka molemmilla

on siihen halu, minkä taitava sovittelija havaitsee. Tuolloin on hyvä, että sovittelija voi oma-aloitteisesti laukaista tilanteen.

Tuomariliitto katsoo, että toista sovinnon osapuolta olisi aina kuultava hakemuksesta tuomioistuimen ulkopuolisessa sovittelussa tehdyn sovinnon vahvistamiseksi, vaikka kirjallinen suostumus olisikin liitettyä hakemukseen. Vaihtoehtoisesti (toisessa jäsenvaltiossa annetun) suostumuksen tulisi olla virallisen notaarin tai vastaavan vahvistama.

Tuomariliitto pitää ongelmallisena sitä, että asian dispositiivisuutta, sovinnon lainvastaisuutta ja kohtuuttomuutta tulisi arvioida sovintoon sovellettavan lain mukaan. Tämä asettaa suomalaiselle tuomioistuimelle kohtuuttoman tutkimisvelvollisuuden: esim. voidaan tietyistä puolisojen välisistä ositussuorituksista Espanjan aviovarallisuusosoikeuden mukaan sopia taikka onko jokin työntekijän ja työnantajan työsuhdesaataviin perustuva sopimus kohtuuton Bulgarian työlainsäädännön mukaan. Ongelmia voi erityisesti aiheutua indispositiivisuuden erilaisista rajoista eri EU-maissa. Tuomariliitto katsoo, että sovinto tulisi voida vahvistaa, ellei se ole Suomen oikeusjärjestyksen perusteiden vastainen. Muussa tapauksessa on vaarana, että lainmukaisuuden tutkiminen joko kokonaan laiminlyödään, taikka ajaututaan vaatimaan hakijalta mittavaa selvitystä ulkomaisen oikeuden sisällöstä.

3 Pykäläkohtaiset huomautukset

3.1 Laki riita-asioiden sovittelusta ja sovinnon vahvistamisesta yleisissä tuomioistuimissa

3.1.1 Yleiset säännökset (1 luku)

1 § *Soveltamisala*

Tätä lakia sovelletaan riita-asioiden ja riitaisten hakemusasioiden sovitteluun yleisessä tuomioistuimessa (*tuomioistuinsovittelu*).

Laissa säädetään lisäksi tuomioistuimen ulkopuolisessa sovittelussa tehdyn sovinnon vahvistamisesta täytäntöönpanokelpoiseksi.

Lain säännöksiä tuomioistuimen ulkopuolisessa sovittelussa tehdyn sovinnon vahvistamisesta täytäntöönpanokelpoiseksi sovelletaan myös muussa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tuomioistuimen ulkopuolisessa sovittelussa tai tämän lain 2 luvun menettelyyn rinnastuvassa tuomioistuinsovittelussa tehtyyn sovintoon. Lain säännöksiä ei kuitenkaan sovelleta Tanskassa tehtyyn sovintoon tai sovintoon, joka ei koske tietyistä sovittelun näkökohdista siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2008/52/EY määriteltyä rajat ylittävää riitaa.

Päijät-Hämeen käräjäoikeus ehdottaa, että 1 §:n 1 momenttiin otettaisiin suoraan sovitteludirektiivin 3 artiklan a-kohdasta maininta siitä, että lain soveltamiseen eivät kuulu tuomioistuimen tai tuomarin, jonka käsiteltäväksi asia on saatettu, yritykset sovittella riitaa sitä koskevan oikeudenkäynnin yhteydessä. Käräjäoikeuden käsityksen mukaan kyseinen maininta lakitekstissä on tarpeen, koska nykyisen lain aikana verrattain yle-

sesti vallitsee sekaannus sovittelumenettelyn ja riita-asian oikeudenkäynnin yhteydessä tapahtuvan sovintomenettelyn välillä. Maininta olisi tarpeen hälventämään tätä sekaannusta, joka osaltaan saattaa selittää sovittelumenettelyn nykyistä vähäistä käyttöä.

Asianajajaliitto katsoo, että rajat ylittävä riita tulisi määritellä laissa, eikä jättää tätä direktiiviin tehtävän viittauksen varaan.

2 §

Suhde muihin säännöksiin

Jos muussa laissa on tästä laista poikkeavia säännöksiä sovittelusta tai sovitteluun liittyvästä seikasta, noudatetaan niitä tämän lain sijasta.

Asian käsittelyyn sovelletaan muutoin mitä hakemusasioiden käsittelystä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa säädetään.

Helsingin käräjäoikeus katsoo, että 2 momentin viittaus oikeudenkäymiskaaren 8 lukuun voi aiheuttaa sekaannusta. Sovittelu on muusta menettelystä poikkeavaa eikä rajaa tulisi ehdotetun kaltaisella viittauksella hämmentää. Jos säännöstä pidetään tuomioistuimen ulkopuolisessa sovittelussa tehdyn sovinnon vahvistamismenettelyä silmällä pitäen tarpeellisena, tulisi se sijoittaa lain 3 lukuun.

3.1.2 Tuomioistuinsovittelu (2 luku)

3 §

Tuomioistuinsovittelun tavoite ja edellytykset

Tuomioistuinsovittelulla pyritään asian sovinnolliseen ratkaisuun.

Tuomioistuinsovittelun edellytyksenä on, että asia soveltuu soviteltavaksi ja sovittelu on tarkoituksenmukaista osapuolten vaatimuksiin nähden.

SSF ehdottaa pykälän toisen momentin poistamista, koska etukäteen ei voi tietää soveltuuko asia soviteltavaksi tai onko sovittelu tarkoituksenmukaista vai ei.

4 §

Tuomioistuinsovittelun aloittaminen

Asia, joka ei ole tuomioistuimessa oikeudenkäyntiasiana käsiteltävänä, voidaan ottaa soviteltavaksi riidan osapuolen tai osapuolten hakemuksesta. Hakemus on tehtävä kirjallisesti ja siinä on selostettava, mitä riita koskee ja miten osapuolten näkemykset eroavat toisistaan. Lisäksi tulee ilmoittaa perusteet, joilla asia soveltuisi soviteltavaksi. Hakemuksessa on ilmoitettava osapuolet ja heidän yhteystietonsa noudattaen soveltuvin osin, mitä oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 2 §:n 2 momentissa säädetään

haastehakemuksesta. Hakemuksessa voidaan myös pyytää tuomioistuimen tietyn tuomarin määräämistä sovittelijaksi.

Asia, joka on tuomioistuimessa oikeudenkäyntiasiana käsiteltävänä, voidaan osoittaa soviteltavaksi asianosaisen tai asianosaisten pyynnöstä. Pyyntö on vapaamuotoinen, ja se on tehtävä ennen kuin asian valmistelu on todettu päättyneeksi.

Sovittelun aloittaminen edellyttää kaikkien osapuolten suostumusta. Sovittelua koskeva pyyntö tai hakemus, jota eivät ole tehneet osapuolet yhdessä, on soveltuvalla tavalla annettava tiedoksi muille osapuolille ja heille on varattava tilaisuus tulla kuulluiksi pyynnön tai hakemuksen johdosta. Kuuleminen voi tapahtua suullisesti tai kirjallisesti.

Tuomioistuin päättää sovittelun aloittamisesta.

Päijät-Hämeen käräjäoikeus ehdottaa, että lakiehdotuksen 2 luvun 4 §:n 2 momentin toinen lause muutettaisiin kuulumaan seuraavasti: ”Pyyntö on vapaamuotoinen, ja se on tehtävä ennen kuin asian pääkäsittely on todettu päättyneeksi.” Muutos olisi perusteltu, koska käytännössä sovittelutarvetta on joskus ilmennyt vasta sen jälkeen, kun asianosaiset ovat rauhassa voineet päättyneen valmisteluistunnon jälkeen harkita menestymismahdollisuuksiaan asian jatkokäsittelyssä.

SSF katsoo, että 1 momentin lause ”Lisäksi tulee ilmoittaa perusteet, joilla asia soveltuisi soviteltavaksi” tulisi poistaa.

5 §

Sovittelija ja sovittelijan avustaja

Asiaa sovittelemaan määrätään sovittelija. Sovittelijana toimii asiaa käsittelevän tuomioistuimen tuomari.

Sovittelun kohteena olevassa asiassa tarvittavan asiantuntemuksen turvaamiseksi tai sovittelun edistämiseksi muuten sovittelija voi osapuolten suostumuksella käyttää avustajaa. Sovittelija nimeää avustajan saatuaan valinnalle osapuolten hyväksymisen. Avustajan palkkion ja korvauksen hänen kuluistaan suorittavat osapuolet.

Vantaan käräjäoikeus katsoo, että ulkopuolisia henkilöitä, esimerkiksi entisiä tuomioistuimen jäseniä, tulisi voida määrätä tuomioistuinsovittelijoiksi. Myös *THL* ja *SSF* ovat tätä mieltä.

6 §

Tuomioistuinsovittelun toteutus

Sovittelu on toteutettava joutuisasti sekä tasapuolisuutta ja puolueettomuutta noudattaen.

Sovittelijan tulee kuulla osapuolia ja neuvotella heidän kanssaan. Osapuolten suostumuksella voidaan kuulla muitakin henkilöitä ja esittää muuta selvitystä.

Sovittelija voi neuvotella osapuolen kanssa muiden osapuolten läsnä olematta, jos osapuolet tähän suostuvat.

Menettelyn muusta järjestämisestä sovittelija päättää osapuolten kanssa neuvoteltuaan.

SSF katsoo, että ”joutuisuutta” ei tulisi 1 momentissa korostaa mainitsemalla se ensimmäisenä. Tasapuolisuus ja puolueettomuus ovat tärkeämpiä. Sanat ”voidaan kuulla muiden henkilöitä ja esittää muuta selvitystä” olisi poistettava, koska tällainen menettely ei sovi sovitteluun vaan kuuluu oikeudenkäyntiin. *SSF* katsoo, ettei erillisneuvotteluihin tulisi tarvita toisen osapuolen lupaa. Sovittelu tulisi aina alkaa erillisneuvotteluilla. Nämä ja mahdolliset myöhemmät erillisneuvottelut ovat osa sovittelumenettelyä, josta on etukäteen informoitu eikä niiden tulisi edellyttää erillistä suostumusta.

7 §

Sovinnon aikaansaaminen

Sovittelijan tulee auttaa osapuolia heidän pyrkimyksessään päästä yhteisymmärrykseen ja sovinnolliseen ratkaisuun.

Osapuolten pyynnöstä sovittelija voi tehdä ehdotuksen asian sovinnolliseksi ratkaisemiseksi. Ehdotus voidaan perustaa osapuolten sovittelussa esiin tuomiin näkökohtiin ja tarpeisiin.

Helsingin käräjäoikeus esittää, että 2 momentin säännöstä voisi vielä tiukentaa kuulumaan seuraavasti: Osapuolten pyynnöstä sovittelija voi erityisestä syystä tehdä ehdotuksen asian sovinnolliseksi ratkaisemiseksi. Ehdotus voidaan perustaa osapuolten sovittelussa esiin tuomiin näkökohtiin ja tarpeisiin.

SSF katsoo, että pykälän toinen momentti tulisi poistaa. Fasilitatiivisessa ohjauksessa sovittelijan ei pidä tehdä ehdotusta asian ratkaisemiseksi.

8 §

Sovinnon vahvistaminen

Tuomioistuinsovittelussa tehdyn sovinnon vahvistamisesta ja sovinnosta on vastaavasti voimassa, mitä laissa säädetään sovinnosta oikeudenkäynnissä. Sovittelussa vahvistettava sovinto voi kuitenkin koskea myös muuta kuin osapuolten alkuperäisiä vaatimuksia.

EOA toteaa, ettei tuomioistuinsovittelussa tehdyn sovinnon vahvistamisen esteeksi ehdoteta säädettäväksi sitä, ettei sovintoa voida panna täytäntöön siten kuin ulosottokäärässä säädetään. Tämä este ehdotetaan kuitenkin otettavaksi tuomioistuimen ulkopuolisessa sovittelussa tehdyn sovinnon vahvistamisen esteitä koskevaan säännökseen. *EOA* katsoo, että vastaava säännös olisi selvyuden vuoksi aiheellista ottaa myös tuomioistuinsovittelussa tehdyn sovinnon vahvistamista koskevaan pykälään.

Osapuolten edustamisesta tuomioistuinsovittelussa on voimassa, mitä laissa säädetään asianosaisen puhevallan käyttämisestä oikeudenkäynnissä.

Osapuolen oikeudesta käyttää tuomioistuinsovittelussa avustajaa ja asiamiestä sekä avustajan ja asiamiehen kelpoisuudesta on voimassa, mitä laissa säädetään oikeudenkäyntiavustajasta ja asiamiehestä riita-asiassa. Sovittelun edistämiseksi sovittelija voi osapuolen esittämästä perustellusta syystä kuitenkin hyväksyä tämän avustajaksi tai asiamieheksi muunkin kuin oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 2 §:ssä tarkoitetun tutkinnon suorittaneen henkilön, joka ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu.

Helsingin käräjäoikeus katsoo, että säännöstä olisi muutettava siten, että lähtökohta olisi osapuolen henkilökohtainen läsnäolo. *SSF* on asiasta samaa mieltä.

3.1.3 Tuomioistuimen ulkopuolisessa sovittelussa tehdyn sovinnon vahvistaminen täytäntöönpanokelpoiseksi (3 luku)

Tässä laissa tuomioistuimen ulkopuolisella sovittelulla tarkoitetaan sopimuksen, sääntöjen tai muun vastaavan järjestelyn perusteella toimitettua jäseneltyä menettelyä, jossa riita-asian osapuolet pyrkivät itse vapaaehtoisesti ratkaisemaan riitansa sovinnollisesti sovittelijan avustuksella.

Lain säännöksiä ei sovelleta menettelyyn, jonka tarkoituksena on, että sovittelija tekee asiantuntijana päätöksiä tai ratkaisusuosituksia riippumatta siitä, ovatko sanotut päätökset tai suositukset osapuolia sitovia.

Edellä 1 momentissa tarkoitetaan:

- 1) riita-asialla sellaista siviili- tai kauppaoikeudellista asiaa, jossa sovinto on sallittu;
- 2) sovittelijalla sovitteluun koulutettua henkilöä, joka hoitaa sovittelutehtäviä joko yksituisesti tai sovittelupalveluja tarjoavan organisaation palveluksessa; sekä
- 3) sovinnolla tuomioistuimen ulkopuolisessa sovittelussa tehtyä kirjallista sopimusta, jonka riita-asian osapuolet ovat allekirjoittaneet ja jonka sovittelija on allekirjoituksellaan vahvistanut.

Helsingin käräjäoikeus huomauttaa, ettei ole yksiselitteistä, onko lapsen elatusta koskeva riita sellainen, josta sovinto on 3 momentissa tarkoitettulla tavalla sallittu ja ehdottaa tämän vuoksi, että asiasta olisi syytä mainita erikseen. Jatkovalmistelussa tulisi myös pohtia, arvostellaanko kysymystä ”jossa sovinto on sallittu” rajat ylittävissä sovinnossa vain Suomen lainsäädännön mukaan.

Päijät-Hämeen käräjäoikeus ehdottaa, että säännöksen 2 momentti muutettaisiin vastaamaan sovitteludirektiivin 11 perustelukappaleen sanamuotoa esimerkiksi seuraavasti: ”Lain säännöksiä ei sovelleta sopimusta edeltäviin neuvotteluihin eikä kolmannen osapuolen ratkaisuihin johtaviin menettelyihin kuten kuluttajavalitusmenettelyihin, välimiesmenettelyyn, asiantuntijapäätöksiin tai menettelyihin, joissa jokin henkilö tai taho antaa virallisen suosituksen kiistan ratkaisuksi riippumatta siitä, onko suositus oikeudellisesti sitova.”

Päijät-Hämeen käräjäoikeus ehdottaa myös, että 3 momentin 2 kohdassa määriteltäisiin, mitä koulutetulla henkilöllä tarkoitetaan.

Vantaan käräjäoikeus katsoo, että perusteluissa olisi aiheellista mainita kaikki Suomessa olemassa olevat sovittelumenettelyt, jotka täyttävät säännökseen ehdotetun sovittelumääritelmän edellytykset.

19 §
Sovinnon sisältö

Sovinnosta, jota haetaan vahvistettavaksi täytäntöönpanokelpoiseksi, on käytävä ilmi:

- 1) sovinnon osapuolet;
- 2) sovinnon kohteena oleva asia;
- 3) sovinnon sisältö; sekä
- 4) sovittelija.

Vantaan käräjäoikeus katsoo, että täytäntöönpanokelpoiseksi vahvistettavasta sovinnosta tulisi käydä ilmi muutakin kuin vain sen sisältö. Sisältö voi näet olla siten epäselvä, että sen täytäntöönpano on käytännössä vaikeaa. Siksi sovinnon sisällön sijaan tulisi todeta, että sovinnosta on käytävä ilmi yksityiskohdiltaan selvä ja täytäntöönpantavissa oleva oikeustoimi. Lisäksi käräjäoikeus katsoo, että tuomioistuimelle tulisi asettaa velvollisuus eritellä sovinnosta se osa, joka vahvistetaan täytäntöönpanokelpoiseksi.

20 §
Sovinnon vahvistaminen täytäntöönpanokelpoiseksi

Käräjäoikeus voi vahvistaa tuomioistuimen ulkopuolisessa sovittelussa tehdyn sovinnon tai sen osan täytäntöönpanokelpoiseksi. Asia pannaan vireille käräjäoikeuden kansliaan toimitettavalla kirjallisella hakemuksella.

Hakemuksen voivat tehdä sovinnon osapuolet yhdessä taikka yksi tai useampi osapuoli muiden osapuolten nimenomaisella suostumuksella.

Hakemuksessa on ilmoitettava hakijan pyyntö sovinnon vahvistamiseksi sekä millä perusteella tuomioistuin on toimivaltainen, jos toimivalta ei muutoin ilmene hakemuksesta tai siihen liitettyistä asiakirjoista. Hakemuksessa on lisäksi soveltuvin osin ilmoitettava oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettut tiedot.

Hakemukseen on liitettävä:

- 1) sovintosopimus;
- 2) tarvittaessa oikeaksi todistettu käännös sopimuksesta suomeksi tai ruotsiksi;
- 3) tarvittaessa muiden sovinnon osapuolten kirjallinen suostumus sovinnon vahvistamiseen; sekä
- 4) sovittelua koskeva kirjallinen sopimus tai muu vastaava selvitys, josta ilmenee sovittelumenettelyn olleen tämän luvun 18 §:n 1 momentin mukainen.

Suomen Asianajajaliitto esittää harkittavaksi, tulisiko säännöksessä selvyuden vuoksi todeta, että asiakirjasta, joka on laadittu muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, on esi-

tettävä oikeaksi todistettu käännös jommallekummalle näistä kielistä, jollei tuomioistuimien myönnä tästä poikkeusta. Vastaava säännös on otettu Suomessa annettujen välitystuomioiden osalta välimiesmenettelystä annetun lain 43 §:ään ja ulkomailla annettujen välitystuomioiden osalta lain 54 §:ään.

22 §

Este sovinnon vahvistamiselle

Sovintoa ei saa vahvistaa, jos se on lain vastainen tai selvästi kohtuuton taikka jos se loukkaa sivullisen oikeutta. Sovintoa ei myöskään saa vahvistaa, ellei sitä voida panna täytäntöön siten kuin ulosottokaareissa (705/2007) säädetään.

SSF toteaa, että sovittelusopimus voi olla esim. pakottavan työsopimuslain säännöksen vastainen ja kuitenkin hyväksyttävä. *SSF* pitää riittävänä sitä, että vahvistettava sopimus ei saa olla kohtuuton.

23 §

Muutoksenhaku

Tuomioistuimen ulkopuolisessa sovittelussa tehdyn sovinnon vahvistamista koskevaan päätökseen saa hakea muutosta siten kuin muutoksenhausta asianomaisen tuomioistuimen tuomioon säädetään.

Päijät-Hämeen käräjäoikeus esittää selvyuden vuoksi, että 23 §:ään otettaisiin uusi 2 momentti, jossa todettaisiin, että sopimuksen sisällön osalta muutosta voitaisiin hakea ainoastaan sillä perusteella, että sovinnon vahvistamiselle on 22 §:n tarkoittama este.

Vantaan käräjäoikeus katsoo, että asianosaisten tulisi voida sopia siitäkin, että eivät hae päätökseen muutosta.

LAUSUNTOPYYNNÖT TYÖRYHMÄMIETINNÖSTÄ 36/2010

työ- ja elinkeinoministeriö*
 sosiaali- ja terveysministeriö*

Eduskunnan oikeusasiamies*
 Valtioneuvoston oikeuskansleri*

Turun hovioikeus
 Helsingin hovioikeus
 Vaasan hovioikeus*

Espoon kärjäoikeus
 Helsingin kärjäoikeus*
 Oulun kärjäoikeus*
 Pirkanmaan kärjäoikeus*
 Pohjois-Savon kärjäoikeus
 Päijät-Hämeen kärjäoikeus*
 Vantaan kärjäoikeus*

Kuluttajavirasto*
 Terveiden ja hyvinvoinnin laitos*

Helsingin kaupungin sosiaalivirasto*
 Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveysvirasto*
 Lahden kaupungin sosiaali- ja terveystoimiala*

Helsingin oikeusaputoimisto*
 Lahden oikeusaputoimisto*
 Oulun oikeusaputoimisto

Akava ry*
 Elinkeinoelämän Keskusliitto EK ry*
 Finanssialan Keskusliitto*
 Keskuskauppakamari*
 Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry*
 Suomen Asianajajaliitto*
 Suomen Lakimiesliitto ry*
 Suomen Sovitteluforummi ry*
 Suomen tuomariliitto ry*

Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos

Professori Antti Jokela
 Professori Olli Mäenpää

* tähdellä on merkitty ne viranomaiset, yhteisöt ja henkilöt, jotka ovat toimittaneet lausuntonsa.

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

ISSN-L 1798-7091
ISBN 978-952-259-042-8 (nid.)
ISBN 978-952-259-043-5 (PDF)

Oikeusministeriö
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO
www.om.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 STATSRÅDET
www.jm.fi